

ka-fe-te-ri-a, (-s). Restaurant waarin die klante hulleself bedien.

Kaf'fer, (-s; -tjie). 1. Inboorling van die Bantoeeras [in Suid-Afrika] — tans as skeldnaam gevoel; Bantoe: *Die oorloë tussen die blankes en die Kaffers. Die Kaffers van die Oostelike Provinsie.* 2. kaffer. Manlike Bantoe; jong: *Vir skoffelwerk gebruik ons meide, nie kaffers nie.* UITDR.: *Kaffer, Moor en Indiaan*, almal sonder onderskeid. *Die Kaffer nek omdraai*, die bottel drank oopmaak. **Kaffer**: . . aard, . . aanval, . . babatjie, . . bediende, . . bruid, . . bruin, . . dans, . . diensbode, . . drag, . . gebiede, . . gebruik, . . gemeente, . . geskiedenis, . . geslag, . . gevaar, . . gewoonte, . . hut, . . inval, . . jong, . . kind, . . klonkie, . . kopbeen, . . laer, . . leer, . . legende, . . misdaad, . . nasie, . . pondok, . . skool, . . strooptog, . . vrou, . . woord.

Kaf'fer-A-fri-kaans. Geradbraakte Afrikaans, krom Afrikaans, soos deur ongeletterde Bantoes gepraat.

kaf'fer-ag-tig, **kaf'fer-ag'tig**, b.n.w. en bw. Ook **kafferig**. Soos 'n Kaffer; minder beskaaf; onopgevoed: 'n *Kafferagtige handelwyse. Kafferagtige maniere. Jou kafferagtig gedra.*

Kaf'fer-bees. 1. Benaming vir die oorspronklike beesras wat die inboorlinge in Suid-Afrika besit het toe die blankes die eerste keer hier kom woon het: *Die ou Kafferbeeste het feitlik verdwyn.* 2. **kafferbees**. Bees wat nie 'n bekende stamboom het nie; minderwaardige tipe van bees, dikwels klein met groot horings: *Hy boer sommer met kafferbeeste. kafferbees*: . . boerdery, . . kraal, . . tipe.

kaf'fer-be-sen. Tuisgemaakte besem van boomtakies, besembos of ander struik: *Kafferbesens van jannewaribos.*

kaf'fer-bes-sie(bos). Brandewyn-, rosyntjieber.

kaf'fer-bier. Enigen van sekere soorte bier wat die Bantoe-inboorlinge maak, of wat gemaak word soos hulle dit maak, gewoonlik van uitgeloopte kafferkering of mielie-meel: 'n *Kalbas met kafferbier. Die munisipale bierhuise maak kafferbier vir die stedelike naturelle.*

kaf'fer-blits. Sterk, goedkoop brandewyn: *Dronk word van kafferblits.*

Kaf'fer-boe-tie. Blanke met oordrewe partydigheid vir die inboorlingrasse; negrofiliis.

kaf'fer-boon-tjie. 1. Rankende somerpeulgewas met drieblarige blare en gelierigwit of perserige blomme en lang ronde peule, wat hoofsaaklik as grondverbeteringsgewas en voergewas verbou word. 2. Die saad van hierdie plante wat dikwels as voedsel gebruik word.

kaf'fer-boom. Hoë boom met wit, ligte, sponserige hout, groot blare en helderrooi blomme wat voor die blare verskyn.

kaf'fer-brak. Kafferhond.

kaf'fer-brood(boom). Enigen van verskeie bome met sierlike blare, waarvan die binneste pit van die stam ryk is aan stysel en soms deur inboorlinge as voedsel gebruik word.

Kaf'fer-dok-ter. 1. Bantoe wat 'n dokter is. 2. **kafferdokter**. Kruie- of toordokter onder die Bantoes: *Hy was kafferdokter en dolsgooyer.*

Kaf'fer-dom. Al die Kaffers: *Die hele Kafferdom sal nog Christene word.*

kaf'fer-do-ring(boom). Struikgewas met dorings en helderrooi bessies, vroeër dikwels gebruik vir heining om indringers buite te hou.

kaf'fer-draf-fie. Stadige draffie.

kaf'fer-dru-i-we, mv. Klein struikgewas waarvan die kortgelitte vrugdraende takkies, in klompies gerangskik, aan dig saamgepakte druiewtrosse laat dink.

kaf'fer-hond. Onaansienlike hond of brak van gemengde ras [by Kaffers of soos by Kaffers]; kafferbrak: *Soos 'n kafferhond agter afvalkos wees.*

Kaf'fer-hoof(man). Hoof, kaptein van 'n Bantoe-stam of onderdeel daarvan met 'n opperhoof of opperkaptein oor hom gestel: *Kafferhoofmanne van distrikte, wyke, statte.*

Kaf'fer-hor-de. Woeste skare gewapende Bantoes: *Die Kafferhordes van Dingaan.*

kaf'fer-ig, b.n.w. en bw. Sien **KAFFERAGTIG**.

Kaf'fer-kap-tein. Bantoe-opperhoof: *Kaffer-kapteins het baie seggenskap in hulle dorpe.*

Kaf'fer-kie-rie. [Tipe] kierie deur Kaffers gemaak of deur Kaffers gebruik: *Ek het vir my 'n Kafferkierie in Natal gekoop.*

kaf'fer-kom-bers. Soort kombers, gewoonlik bontgekleur, deur Bantoes gedra as klerasie: 'n *Fabriek vir kafferkomberse. kaf'ferkombersgoed.*

Kaf'fer-kom-man-do. Bende, trop gewapende Kaffers [te perd]: *Kafferkommando's het in die Basoeto-oorloë tot diep in die Vrystaat deurgedring.*

Kaf'fer-kon-sta-bel. Kaffer, Bantoe wat as konstabel diens doen.

kaf'fer-ko-ring. Sekere grasplant en veral die saad daarvan, 'n graansoort, oorspronklik in Afrika inheems, bestaande uit ronde korrels wat trosgegewys aan die hoofstingel van die plant groei en naas mielies 'n baie belangrike voedingsmiddel vir die Bantoes vorm: *Kaffer-koring saai, oes, maal, dors. Uitgeloopte Kaffer-koring vir kafferbier. kafferkoring*: . . boei, . . korf, . . land, . . meel, . . mout, . . oes, . . pap, . . stronk.

Kaf'fer-kraal¹. Versameling Kafferhutte, soms met 'n ringmuur of doringheining daarom: 'n *Kafferkraal van sewentig strooise.*

Kaf'fer-kraal². 1. Enigen van die krale, gewoonlik sterk gekleur, wat Bantoes inryg en as versiersel gebruik: 'n *String rooi kafferkrake.* 2. **kafferkrake**, mv. Sappige plant van die Klein Karoo, met litte aan die stamme wat hulle na stringe krale laat lyk.

Kaf'fer-land. Land hoofsaaklik deur Bantoes bewoon, veral sekere streke in die suidoostelike Kaapprovinsie en verder noord, die vroeëre Kaffraria. UITDR.: *Hy dink hy is god van Kafferland, hy dink te veel van homself.*

Kaf'fer-le-moen. Klapperboom (bet. 2).

Kaf'fer-lo-ka-sie. Gebied, gewoonlik by 'n stad of dorp, waar Bantoes hulle woonplek het: 'n *Kafferlokasie met huise, strooise en krotte.*

Kaf'fer-ma-nier. Wyse van doen, manier [soos] van 'n Kaffer of Kaffers: 'n *Hut op Kaffermanier bou. Laat staan jou Kaffermaniere, gedra jou beskaaf.*

kaf'fer-ma-na. Groot, eenjarige somergrassoort, van 6 tot 10 voet hoog, met 'n korrel wat groter is as by gewone manna, vroeër deur die Bantoe vir voedsel verbou, maar nou meer as voergewas gesaai; babala.

Kaf'fer-mat. Mat deur Kaffers gevleg: *Kaffer-matte van matjiesgoed.*

Kaf'fer-meid. Bantoevrou of -meisie [as (huis)-bediende]: *Baie Kaffermeide werk op die lande. Sy het een wit meisie en twee Kaffermeide in die huis.*

Kaf'fer-naam. 1. Bantoe-naam: *Thaba Nchu is 'n dorp met 'n Kaffernaam.* 2. Naam deur Kaffers gegee aan 'n blanke om so 'n persoon se opvallendste kenmerke of karaktertrekke aan te dui: *My vrou se Kaffernaam is „Altyd Lag”.*

HAT

VERKLARENDE HANDWOORDEBOEK VAN DIE AFRIKAANSE TAAL

vir universiteit, skool, huis en kantoor

REDAKSIE :

- P. C. SCHOONEES, M.A., Dr. Litt. et Phil. (Amsterdam) en (Natal, h.c.)
C. J. SWANEPOEL, B.A., B.Ed. (Stellenbosch)
S. J. DU TOIT, M.A., Dr. Litt. et Phil. (Amsterdam)
C. M. BOOYSEN, M.A. (Columbia, V.S.A.)

VOORTREKKERS

Klerksdorp Johannesburg Pretoria

Nied. Dub 1976